

УДК: 657; DOI: 10.31388/2519-884X-2018-37-55-62

Трачова Д. М. к.е.н., доцент,
докторант Національного наукового центру
«Інститут аграрної економіки», НААН
trachovad@gmail.com

ОБЛІКОВА СКЛАДОВА СУТНОСТІ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Анотація. У статті проведено аналіз впливу систем бухгалтерського обліку на формування амортизаційної політики. Відстежений зв'язок посиленого регулювання обліку на зниження ефективності амортизаційної політики. Наведена авторська інтерпретація облікової складової сутності амортизаційної політики підприємства з урахуванням особливостей і принципів фінансово-економічного механізму відтворення.

Ключові слова амортизаційна політика, система бухгалтерського обліку, бухгалтерський облік, облікова політика, механізм відтворення необоротних активів підприємства.

JEL code classification: M4, M41, M48

Trachova Darya
Ph.D., Ass. Prof.
Tavria state agrotechnological university
trachovad@gmail.com

COMPONENT OF NATURE ACCOUNTING DEPRECIATION POLICY

Problem: The article analyzes the influence of accounting systems on the formation of depreciation policy. The correlation between increased accounting and reduction of depreciation policy efficiency is monitored. The author's interpretation of the accounting component of the essence of the amortization policy of the enterprise is given, taking into account the features and principles of the financial and economic mechanism of reproduction.

The main research material. To determine the historical types of accounting systems, as an essential feature of their structural diversity, a distinguished method of registration. The family of accounting sets is given by the specifics of the sectors of the economy and types of economic activity that determine the sectoral accounting standards. It is a record in state (municipal) institutions and accounting in commercial organizations, as well as accounting for types of economic activity: accounting in industry, agriculture, trade, banks, insurance organizations, etc. The main structural subsystems of the accounting system of the subject of the economy are types of accounting. Each type of accounting has a specific purpose and methodology; there are certain functions that are defined by the purposes of users and generators of accounting and reporting information. Each type of accounting maintains its autonomy in the accounting system and has its own evolutionary trajectory. Each type of account is governed by special rules and requires special knowledge. Any classification of types of accounting remains subjective cause's controversial judgments and depends on the goals of the researcher. However, the logical process of evolutionary accounting development is characterized by the exchange of accounting and reporting information between types of accounting and the establishment of new interconnections between them.

Conclusions. When formulating the methodology of depreciation policy, we must evaluate its components: the terms of use, the need for modernization for innovative development, since this directly affects the efficiency and competitiveness of production and the pace of technological progress. The essence of this account is the combination of engineering and accounting. To ensure a high-quality information system, it is necessary to determine what engineers can do and they are for him. The issue of information and accounting of depreciation policy is a matter of combining engineering, accounting and economics. This information is not only accounting, it is related to other services.

Scientific and technological progress is the main vector that should form the depreciation policy of the enterprise. Determining the direction of development, compiling the list of equipment necessary for this development is the main objective of the engineering and technical service of the enterprise. In determining the prospects for enterprise development, it is necessary to respond promptly to the most up-to-date changes and trends in any industry based on the quality of information support, which allows the exchange and study of best practices and trends in the industry.

Based on these data, engineering and technical services, specialists-economists of specialization must draw up a business plan, the implementation of which, as well as possible sources of funding, need to be planned in conjunction

with the specialists of the accounting area, which should make changes in the accounting policies of the company in terms of depreciation.

Key words: *depreciation policy, information, postindustrial society, accounting, accounting policy.*

Постановка проблеми. В останній третині XX століття нова технологічна революція, суцільна комп'ютеризація, інформатизація, інтелектуальна власність створили принципово нову ситуацію в суспільстві. Для визначення впливу систем обліку на процеси формування амортизаційної політики необхідно дослідити їх класифікацію і визначити характерні риси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній енциклопедії класифікація — це розподіл об'єктів, понять, назв на класи, групи, розряди за спільною ознакою [1, с. 764]. М. Пушкар зазначає, що класифікація систем свідчить про їх різноманітність за структурою, походженням, призначенням і функціонуванням [2, с. 17]. У процесі економічного розвитку суспільства, як зазначає російський вчений М. Сидорова, почали виділятися різноманітні ознаки класифікації облікових систем [3, с. 21]. Л. Чайковська наголошує на важливості розгляду питання класифікації облікових систем. Учений зазначає, що облікова система постійно змінюється, як і всі основні інститути в різних країнах, тому необхідно розглянути питання класифікації облікових систем, безсумнівно, враховуючи і той факт, що при специфічності історичного шляху розвитку бухгалтерського обліку, його розвиток підпорядковується ряду загальних закономірностей [4]. Такою теорією, на наш погляд, є інституціональна (макрорівень) та неоінституціональна (мікрорівень) економічні теорії.

Як зазначає М. Козлова, класифікація дозволяє ефективно описувати й порівнювати системи бухгалтерського обліку різних країн; сприяє розвитку бухгалтерського обліку як теорії і практичної діяльності; є невід'ємною складовою якісної професійної підготовки висококваліфікованих бухгалтерів і аудиторів, які діють на міжнародному рівні; дозволяє розв'язати проблеми, прогнозувати й попереджати їх виникнення, спираючись на досвід інших країн, які застосовують аналогічну модель бухгалтерського обліку [5, с. 116]. Провідний вітчизняний уче-

ний М. Чумаченко виділяв загальні ознаки для побудови класифікації систем. Наприклад, за наявності зворотних зв'язків автор виокремив відкриті зв'язки, в яких елементи мають спрямовану дію та утворюють ланцюгову послідовність; закриті зв'язки, в яких послідовність елементів замикається зворотним зв'язком; комбіновані зв'язки, які включають відкриті та закриті підсистеми [6, с.105]. Запропоновані М. Чумаченком класифікаційні ознаки, на нашу думку, можна застосувати також і для класифікації облікових систем.

М. Шигун виділяє такі найпроблемніші питання при побудові класифікації систем бухгалтерського обліку: яку ознаку покласти в основу класифікації (тип регулювання, вплив національних особливостей, підходи до оцінки); як врахувати офіційні принципи регулювання системи бухгалтерського обліку і звітності або реальну практику, що склалась у країні; як зважати на економічну ситуацію, тип економіки, особливості політичної системи; як враховувати нестабільність існуючої системи бухгалтерського обліку, яка видозмінюється під впливом правових, політичних, економічних чинників, впливом релігії і культури всередині країни та під дією світових процесів; як узгоджувати конфлікт між національними та міжнародними бізнес-інтересами, які визначають інформаційну спрямованість бухгалтерського обліку [7, с. 296].

Судженням, яке становить суть інституційного підходу, як нової наукової методології, можливо розуміння сутності облікової теорії і практики на сучасному, більш глибокому і змістовному рівні [8, с. 379]. Видозміни в обліковій системі відбуваються під впливом світових глобалізаційних процесів, міждержавних економічних, політичних, торговельних відносин. Це викликає нестабільність існуючих систем бухгалтерського обліку [9, с. 295].

Облікова система, як різновид інформаційної системи, відноситься до багатовимірних складно-організованих систем [9, с. 108].

Л. Нікандрова зазначає, що облікова система — це комплекс взаємопов'язаних елементів, до яких відносяться види господарського обліку, які отримали розвиток у тій чи іншій країні світу в силу національних, соціально-політичних, історичних, географічних та інших особливостей її розвитку. Формування облікової системи на рівні господарюючого суб'єкта здійснюється з урахуванням цілей і завдань його бізнесу, передбаченого статутом [9, с. 13].

Вважаємо, що облікову систему слід розглядати як відокремлену сукупність взаємодіючих між собою елементів, яка утворює визначену цілісність, володіє певними інтегральними властивостями, що дозволяє їй виконувати визначені функції [10, с. 115]. Властивості, які мають бути притаманні обліковій системі, необхідно розглядати через призму властивостей системи, як категорії взагалі [10, с. 115].

Для побудови класифікації облікових систем нами запропоновано застосовувати системний підхід. Як зазначає провідний вітчизняний учений-економіст Н. Малюга, системний підхід до дослідження складних систем дозволяє виявити внутрішній механізм не лише дії окремих їх компонентів, але й їх взаємодії на різних рівнях. Застосування категорії системи, системний підхід до пізнання, зокрема, облікових явищ має виключно важливе теоретичне значення, оскільки дозволяє дослідити внутрішню єдність обліку, органічний взаємозв'язок і гармонічну взаємодію його складових частин [10, с. 265].

З позиції еволюційного підходу до розвитку облікових систем К. В. Безверхим виділено чотири основні ієрархічні одиниці (тип-клас-сімейство-вид) у систематизації облікового забезпечення [11]. Пропонується спочатку визначити сутність таких ієрархічних одиниць. Відповідно до визначень, що наведені у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» (за редакцією В. Бусел): тип — зразок, форма, модель, властивість, яким відповідає певна група предметів, понять, явищ [12, с. 450]; клас — сукупність предметів, явищ, що мають спільні ознаки, однакові якості: розряд, підрозділ [12, с. 544]; сімейство — сукупність однорідних, подібних між собою предметів, явищ [12, с. 624]; вид — це підрозділ, що об'єднує

ряд предметів за різними ознаками і входить до складу загального вищого розділу роду [12, с. 132].

Формулювання цілей статті. Основною метою написання цієї статті є визначення впливу методології формування систем бухгалтерського обліку на амортизаційну політику, оцінити її складові: терміни використання, необхідність модернізації для інноваційного розвитку, оскільки саме це впливає на ефективність і конкурентоспроможність виробництва й темпи технічного прогресу.

Виклад основного матеріалу. Для визначення історичних типів облікових систем, як найважливішої ознаки їх структурного різноманіття, обраний спосіб облікової реєстрації.

Типи облікових систем розрізняються за способом реєстрації фактів господарського життя. Відповідно до обраних ознак (уніграфічна, діаграфічна та поліграфічна парадигма) виділено такі історичні типи облікових систем, як: проста інвентарна система; облікова інформаційна система; інтегрована облікова система.

Клас облікової системи характеризується ознаками, обумовленими рівнями побудови глобальної економіки. З цієї позиції виділено мікрорівень (облікова система підприємства), мезорівень (єдина облікова система групи) і макрорівень (національна система бухгалтерського обліку) архітектури побудови облікових систем. Як слушно зауважує О. Петрук, в цілому облікова система на національному рівні характеризується сталістю та складністю [13].

Сімейство облікових множин задані специфікою секторів економіки та видів економічної діяльності, які визначають галузеві стандарти обліку. Це облік у державних (муніципальних) установах та облік у комерційних організаціях, а також облік за видами економічної діяльності: облік у промисловості, сільському господарстві, торгівлі, банках, страхових організаціях тощо.

Основними структурними підсистемами облікової системи суб'єкта економіки є види обліку. У кожного виду обліку є специфічна мета і методологія, є певні функції, які визначаються цілями користувачів і генераторів обліково-звітної інформації. Кожний вид обліку зберігає свою автономію в обліковій

системі і має власну еволюційну траєкторію. Кожний вид обліку регулюється особливими правилами і вимагає спеціальних знань.

Будь-яка класифікація видів обліку залишається суб'єктивною, викликає суперечливі судження і залежить від цілей дослідника. Однак закономірний процес еволюційного розвитку бухгалтерського обліку характеризується обміном обліково-звітної інформації між видами обліку і встановленням нових взаємозв'язків між ними.

Таким чином, для облікових систем характерна множинність станів, динамізм, альтернативність. Зазначені ознаки залишаються відкритими для уточнення і доповнення. Зокрема, в кожному досліджуваному історичному періоді може існувати облік різного ступеня зрілості. Так, до цього часу зберігається тип простого обліку в домашніх господарствах, окремих малих підприємствах, а також у індивідуальних підприємств, тоді як у середовищі середнього і великого бізнесу зароджуються, розвиваються все нові види обліку, а саме: (бухгалтерський (фінансовий) облік, внутрішньогосподарський (управлінський) облік, податкові розрахунки, консолідований облік, облік за міжнародними стандартами, соціальний, екологічний і т.д.).

Кожний вид обліку характеризується комплексом показників, але всі вони підпорядковані організації або регулюванню бухгалтерського обліку на національному рівні та представляють собою форми та методи такого регулювання [13, с. 36]. У наших попередніх дослідженнях ґрунтовно висвітлено питання мікро-, мезо- та макrorівня обліку, як генератора обліково-звітної інформації для потреб управління [13]

Головне завдання обліку амортизації – забезпечити розкриття у фінансовій звітності інформації про формування і використання коштів на відтворення основних засобів на всіх стадіях кругообігу. Отже, амортизація забезпечує систематичне перенесення вартості основних засобів на собівартість виробленої продукції [14, с. 4].

Серед вчених-економістів відсутній єдиний підхід до розуміння сутності понять «амортизація», «знос», «зношення». Між категоріями «амортизація», «знос», «зношення» можна простежити такий взаємозв'язок: у процесі використання та під впливом

зовнішніх чинників основні засоби втрачають свою споживчу вартість, що узагальнюється їх зносом. Втрата вартості засобів праці відбувається через перенесення її на готовий продукт (витрати періоду), тобто через амортизацію [15]. Термінологічні проблеми теоретичних основ обліку зносу та амортизації необоротних активів підкреслює також у своїх статтях Я. Ошмаріна [16]. Відтак, на практиці не забезпечується достовірне визначення ні джерела простого відтворення основних засобів, ні їх залишкової вартості, оскільки поняття амортизація змішується з поняттям зносу. Проблемою, яка має важливе наукове й практичне значення, є обґрунтування сутності амортизації необоротних активів. Висвітленню економічного змісту амортизації основних засобів присвячено статті відомих вчених С. Голова і Л. Ткаченко [17].

Водночас проблема змішування цих понять залишається поза увагою науковців. Лише К. Утенкова спробувала розглянути знос у контексті регулювання вартості необоротних активів. Та співвідносність цих понять науковцями не досліджується і тому у вітчизняній теорії вважається аксіоматичним твердження: «Знос основних засобів – сума амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання», як трактує П(С)БО 7 «Основні засоби». Прирівнювання амортизації до зносу основних засобів – це запозичення ідеї Ж. Дюмарше (1874-1946), французького вченого, який водночас трактував амортизацію як регулятив, але не резерв [18].

Варто звернути увагу на те, що, за твердженням М. Помазкова, ще у XIV столітті розрізняли амортизацію і знос основних засобів (про це свідчить рахунок «Збитки і прибутки» Барселонського відділення компанії Датіні за 13.07.1397-31.01.1399 роки), причому останній визначався експертною оцінкою і списувався з рахунка «Інвентар» на дебет рахунку «Прибутки й збитки».

Нині ж, за вітчизняною теорією і практикою, замість методологічного обґрунтування сутності дефініцій «амортизація» і «знос» основних засобів застосовували еклектичний підхід, об'єднавши діаметрально протилежні тлумачення таких відомих вчених кінця XIX – початку XX століття, як Р. Бецман (1870-

1936) та Є. Сіверс (1852-1917). Зокрема, перший тлумачив рахунок амортизація як регульовальний до рахунка «Основні засоби», а другий доводив, що йдеться про новий фонд, тому це рахунок фондовий [19].

На підставі вивчення, систематизації та узагальнення існуючих поглядів щодо визначення амортизації обґрунтовано відмінність між поняттями «амортизація» та «знос» основного капіталу.

Зокрема, якщо знос – це втрата споживної вартості, а отже і вартості засобів праці, то під амортизацією розуміють перенесення вартості засобів праці на створюваний продукт з наступним їх відновленням. Обидва процеси, незважаючи на їх відмінності, є нерозривними як дві сторони одного явища. Тому амортизаційні відрахування, відображаючи величину перенесеної вартості, одночасно показують і ступінь зносу основного капіталу [20].

Критичний аналіз теоретичних досліджень і статистичних даних відтворення капіталу, результатів діяльності підприємств дозволив зробити висновок про те, що в економіці домінує лінійна амортизація і збільшуються втрати фінансових можливостей, пов'язаних з нелінійною амортизацією.

Дослідження історичної трансформації облікових складових амортизаційної політики дозволили виявити наявність різних точок зору, наведених в економічній літературі. Узагальнюючи різні погляди науковців на окремі сторони амортизації, можна відмітити наступні її риси:

1) амортизація є найбільш важливим моментом кругообігу основних засобів;

2) деякі автори ототожнюють поняття «амортизація» з поняттям «амортизаційні відрахування». Але ж амортизація представляє собою процес перенесення вартості засобів праці на заново створений продукт, а амортизаційні відрахування є вартісним виразом втраченої вартості основних засобів у процесі виробництва продукції та внаслідок морального зносу засобів праці;

3) амортизація одночасно поєднує риси статей витрат, які зменшують балансовий прибуток та риси статей доходу, і при цьому вона не впливає на рух грошових засобів.

У першому випадку амортизація виступає елементом витрат на виробництво, не пов'язаних з відтоком грошових коштів у вигляді амортизаційних відрахувань, які включаються до собівартості виробленої продукції. У другому випадку – амортизація є частиною виручки від реалізації продукції, яка не приносить додаткового притоку коштів;

4) завдячуючи амортизації, як економічному процесу, втрачена у процесі виробництва продукції вартість основних засобів не втрачається, а зберігається, акумулюючись в амортизаційному фонді;

5) теорія амортизації не повинна протиставляти одну концепцію амортизації іншій. Кожна з них є важливою з точки зору забезпечення ефективної заміни засобів праці.

При встановленні норм амортизаційних відрахувань необхідно виходити з економічно доцільних середніх строків функціонування засобів праці, необхідності забезпечення повного відшкодування вартості основних засобів і врахування їх техніко-економічного старіння. Найбільш складним є правильне визначення тривалості амортизаційного періоду (доцільного строку використання) конкретних засобів праці. Зазвичай його встановлюють з урахуванням багатьох факторів, зокрема, загальної фізичної довговічності засобів праці, економічності капітального ремонту засобів праці, умов їх експлуатації, строків настання техніко-економічного старіння, можливих темпів оновлення тощо.

З розвитком техніки, удосконаленням технології та організації виробництва змінюються тривалість і характер використання окремих видів основних засобів, виникає об'єктивна необхідність скорочення нормативних строків їх функціонування. У зв'язку з цим норми амортизаційних відрахувань періодично необхідно переглядати та уточнювати.

Амортизація – це надзвичайно складне економічне явище, яке поєднує ознаки витрат виробництва і джерела коштів, процес руху вартості і важелі управління відтворенням, відшкодування зношених і нагромадження нових засобів праці.

В економічній літературі розрізняють три головні причини ослаблення ролі амортизації в Україні: неадекватність проведених індексаций основних засобів; тривалі терміни їх експлуатації; неефективне та недостатнє

застосування прискореної амортизації.

Як зазначається в окремих літературних джерелах, недостатнє використання амортизаційних відрахувань і намагання підприємств зменшити їх розмір пояснюється тим, що амортизація впливає на зростання собівартості продукції, якщо обладнання завантажене менше ніж на 50%.

Це пояснюється тим, що обсяг нарахованої амортизації залежить лише від вартості основних засобів, а не від обсягів виготовленої продукції. Якщо ж обладнання завантажене не на повну потужність, то значно скорочуються обсяги виготовленої продукції. При цьому, розмір амортизації не зміниться, але становитиме значну частку в собівартості продукції.

На сучасному етапі особливістю економічної ситуації в Україні є те, що для забезпечення фінансових умов реалізації стратегії зростання необхідним є не так подальше збільшення обсягів амортизаційних відрахувань, як максимальна лібералізація амортизаційної системи, яка полягає у наданні можливості підприємствам гнучкого застосування методів нарахування амортизації, виходячи з обраної інвестиційної стратегії.

Амортизаційні відрахування можуть відігравати значну роль у розвитку фінансово-кредитних відносин. Такі кошти (амортизаційні відрахування) зберігаються на особливому рахунку підприємства у банківській установі. Це найбільш раціонально відповідає принципам фінансового менеджменту, особливо в частині окремого зберігання коштів поточного та стратегічного використання.

Амортизаційні кошти є коштами винятково цільового призначення, тому їх цінність у певній мірі є заниженою. При цьому важливим є те, що амортизаційні кошти не виходять за межі країни. Однак, амортизаційні кошти можуть бути використані не за цільовим призначенням у випадку банкрутства підприємства або настання кризової ситуації. Таке використання передбачає здійснення продажу коштів загального призначення [21].

Сучасна система амортизації основних виробничих засобів має певну низку властивостей, які можуть бути оптимізовані не тільки шляхом зміни діючого податкового

законодавства в галузі норм амортизації, у напрямку застосування коефіцієнтів та інших нормативних показників, а й завдяки реалізації відповідних заходів на підприємстві.

До подібних заходів належать упорядкування черговості ремонтів і відновлення основних засобів за звітний рік. Дослідження умов проведення амортизації об'єктів, відповідно до різних методів її нарахування згідно з вимогами податкового законодавства і Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 7 «Основні засоби», дає змогу визначити на перспективу економічні наслідки застосування різних методів у рамках бухгалтерського обліку [22].

Висновки. Формуючи методологію амортизаційної політики, ми маємо оцінювати її складові: терміни використання, необхідність модернізації для інноваційного розвитку, оскільки саме це впливає на ефективність і конкурентоспроможність виробництва й темпи технічного прогресу.

Суть цього облікового забезпечення полягає у поєднанні інжинірингу й обліку. Для забезпечення якісної інформаційної системи необхідно визначити, що може дати облік для інженерів і вони для нього. Питання інформаційно-облікового забезпечення амортизаційної політики – це питання поєднання інженерії, обліку і економіки. Ця інформація не тільки облікова, вона пов'язана з іншими службами.

Науково-технічний прогрес є основним вектором, який повинен формувати амортизаційну політику підприємства. Визначення напрямку розвитку, складання переліку необхідного для цього розвитку обладнання – це основна мета роботи інженерно-технічної служби підприємства. При визначенні перспектив розвитку підприємства необхідно оперативно реагувати на найсучасніші зміни і тенденції у будь-якій галузі виробництва на підставі якісного інформаційного забезпечення, яке дозволяє обмін і вивчення передового досвіду і тенденцій розвитку галузі.

На підставі таких даних інженерно-технічної служби, фахівці-економісти спеціалізації повинні складати бізнес-план, реалізацію якого, як і можливі джерела фінансування, необхідно планувати спільно з фахівцями облікової сфери, які мають вносити

зміни в облікову політику підприємства в частині амортизації.

Список літератури:

1. Економічна енциклопедія: У 3-х т. Т. 1 / [Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.]. — К.: Видавничий центр "Академія", 2000. — 864 с.
2. Пушкар М. С. Розробка систем обліку: [Навч. посіб.] / М. С. Пушкар. — Тернопіль: Карт-бланш, 2003. — 198 с.
3. Сидорова М. И. Развитие моделей бухгалтерского учета в условиях современных информационных технологий: автореф. дис. на соискание ученой степени докт. экон. наук: спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / М. И. Сидорова. — М., 2013. — 44 с.
4. Чайковская Л. А. Влияние институциональных факторов на состояние и развитие учетных систем / Л. А. Чайковская // Проблемы теории та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. — 2011. — Випуск 3 (21). — Ч. 2. — С. 379–384.
5. Козлова М. О. Класифікація національних систем бухгалтерського обліку: аналіз наукових підходів та спроба переосмислення / М. О. Козлова // Вісник ЖДТУ / Серія: Економічні науки. — 2010. — Випуск 2 (52). — С. 116–122.
6. Чумаченко Н. Г. Принятие решений в управлении производством / Н. Г. Чумаченко, А. П. Савченко, В. Г. Корнеев. — К.: Техніка, 1978. — 192 с.
7. Шигун М. М. Розвиток моделювання системи бухгалтерського обліку: теорія і методологія: [моногр.] / М. М. Шигун. — Житомир: ЖДТУ, 2009. — 632 с.
8. Євдокимов В. В. Адаптивна модель інтегрованої системи бухгалтерського обліку: [моногр.] / В. В. Євдокимов. — Житомир: ЖДТУ, 2010. — 516 с.
9. Никандрова Л. К. Формирование учетной системы хозяйствующих субъектов: теория, методология и практика: автореф. дис. на соискание ученой степени докт. экон. наук: спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Л. К. Никандрова. — М., 2011. — 45 с.
10. Малюга Н. М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку: [Моногр.] / Н. М. Малюга. — Житомир: ЖДТУ, 2005. — 548 с.
11. Безверхий К.В. Вітчизняний облік як генератор обліково-звітної інформації для потреб управління діяльністю підприємств на мікро, мезо- і макrorівнях // Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: проблеми теорії та методології: [Моногр.] / К. В. Безверхий; під заг. ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. — К., 2013. — С. 40–58.
12. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і доп.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. — 1728 с.
13. Петрук О. М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика: [Моногр.] / О. М. Петрук. — Житомир: ЖДТУ, 2006. — 152 с.
14. Гудзинський О. Г. Амортизація в оновленні основних засобів праці / О. Г. Гудзинський // Бухгалтерія в сільському господарстві. — 2008. — № 7. — С. 4-9
15. Дугієнко Н. О. Амортизаційна політика як інструмент державного регулювання процесу відтворення основного капіталу / Н. О. Дугієнко // Збірник тез доповідей третьої міжнародної конф. «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті». Ч.2. — Тернопіль: Економічна думка, 2006. — С. 509-512, с. 509
16. Ошмарін Я. В. Амортизаційний фонд: необхідність формування та відображення в обліку / Я. В. Ошмарін // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. — Житомир: ЖДТУ. — 2006. — № 2 (36). — С. 84-91, с. 85
17. Голов С. Дискусійні аспекти амортизації / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. — 2005. — № 5. — С. 10-12., с. 10
18. Косова Т. Д. Амортизація як інвестиційний ресурс підприємства / Т. Д. Косова // Економіка підприємства. — 2006. — № 9. — С. 157-166., с. 160
19. Васи́лішин С. І. Напрями вдосконалення обліку амортизації основних засобів сільськогосподарських підприємств / С. І. Васи́лішин, В. Є. Тредіт // Бізнес Інформ. - 2014. - № 12. - С. 383-388. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_12_56, с. 387
20. Пирець Н. М. Порівняльний аналіз національних та міжнародних стандартів обліку основних засобів / Н. М. Пирець // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/inek_2013_6_79.pdf.
21. Досковский, В. / Финансовый механизм начисления амортизации и его теоретическая концепция. 2010. — № 5-6. — 155 с, с. 152
22. Городянська, Л. В. Вітворення основних засобів на підприємствах України: теорія і практика обліку та аналізу. — К.: КНЕУ, 2008. — 224 с., с. 29

References

1. Mochernyy S.V. (2000) Ekonomichna entsyklopediya (Economic Encyclopedia) Part 1 - K.: Academy Publishing Center, 864 p.
2. Pushkar M. S. (2003) Rozrobka system obliku (Development of accounting systems). Ternopil': Kart-blansh. 198 p.
3. Sidorova M. I.(2013) Razvitiye modeley bukhgalterskogo ucheta v usloviyakh sovremennykh informatsionnykh tekhnologiy (Development of accounting models in the conditions of modern information technologies). 44 p.
4. Chaykovskaya L. A. (2011) Vliyaniye institutsional'nykh faktorov na sostoyaniye i razvitiye uchetykh sistem (Influence of institutional factors on the state and development of accounting systems) / Problemy teoriiy ta metodolohiyi bukhgalters'koho obliku, kontrolyu i analizu. Mizhnarodnyy zbirnyk naukovykh prats'. Seriya: Bukhgtalters'kyy oblik, kontrol' i analiz Voll 3 (21), P. 2, p. 379–384.

5. Kozlova M. O. (2010) *Klasyfikatsiya natsional'nykh system bukhholders'koho obliku: analiz naukovykh pidkhodiv ta sprobа pereosmyslennya* (Classification of national accounting systems: analysis of scientific approaches and attempts to rethink) / *Visnyk ZHDTU / Seriya: Ekonomichni nauky. Voll 2* (52), pp.116–122.
6. Chumachenko N. G. (1978) *Prinyatiye resheniy v upravlenii proizvodstvom* (Decision making in production management), K.: Tekhnika, 192 p.
7. Shyhun M. M. (2009) *Rozvytok modelyuvannya systemy bukhholders'koho obliku: teoriya i metodolohiya* (Development of the modeling of the accounting system: theory and methodology). *Zhytomyr: ZHDTU*, 632 p.
8. Yevdokymov V. V. (2010) *Adaptyvna model' intehrovanoi systemy bukhholders'koho obliku* (Adaptive model of the integrated accounting system). *Zhytomyr: ZHDTU*, 516 p.
9. Nikandrova L. K. (2011) *Formirovaniye uchetnoy sistemy khozyaystvuyushchikh sub'yektov: teoriya, metodologiya i praktika* (Formation of the Accounting System of Economic Entities: Theory, Methodology and Practice)
10. Malyuha N. M. (2005) *Bukhhalters'kyi oblik v Ukraini: teoriya y metodolohiya, perspektyvy rozvytku* (Accounting in Ukraine: theory and methodology, prospects of development), *Zhytomyr: ZHDTU*, 548 p.
11. Bezverkhyi K.V. (2013) *Vitchyznyany oblik yak henerator oblikovo-zvitnoyi informatsiyi dlya potreb upravlinnya diyal'nisty pidpryyemstv na mikro, mezo- i makrorivnyakh* (Domestic accounting as a generator of accounting and reporting information for managing the activities of enterprises at micro, meso- and macro levels). *Bukhhalters'kyi oblik, kontrol' i analiz: problemy teorii ta metodolohiyi*, K., P. 40–58.
12. Busel V. T. (2005) *Velykyy tлумachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy* (Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language), K.; *Irpil': VTF „Perun”*, 728 p.
13. Petruk O. M. (2006) *Rehulyuvannya bukhholders'koho obliku v Ukraini: teoriya, metodolohiya, praktyka* (Accounting Regulation in Ukraine: Theory, Methodology, Practice). *Zhytomyr: ZHDTU*. 152 p.
14. Hudzyns'kyi O. H. (2008) *Amortyzatsiya v onovlenni osnovnykh zasobiv pratsi* (Amortization in updating of basic means of labor). *Bukhhalteriya v sil's'komu hospodarstvi*, N 7, p. 4-9
15. Duihenko N. O. (2006) *Amortyzatsiyna polityka yak instrument derzhavnoho rehulyuvannya protsesu vidtvorennya osnovnoho kapitalu. Zbirnyk tez dopovidey tret'oyi mizhnarodnoyi konf. «Ekonomichnyy i sotsial'nyy rozvytok Ukrainy v KHKHI stolitti»*. Part.2. *Ternopil' : Ekonomichna dumka*, p. 509-512
16. Oshmarin YA. V. (2006) *Amortyzatsiynnyy fond: neobkhdnist' formuvannya ta vidobrazhennya v obliku* (Amortization fund: the need for formation and reflection in the account) / *Visnyk Zhytomyr's'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu / Ekonomichni nauky. Zhytomyr: ZHDTU*, № 2 (36), p. 84-91
17. Holov S. (2005) *Dyskusiyni aspekty amortyzatsiyi* (Discussion aspects of depreciation)/ *Bukhhalters'kyi oblik i audyt*, № 5, p. 10-12.
18. Kosova T. D. (2006) *Amortyzatsiya yak investytsiynnyy resurs pidpryyemstva* (Amortization as an investment resource of the enterprise). *Ekonomika pidpryyemstva*, № 9, p. 157-166.
19. Vasylishyn S. I. (2014) *Napryamy vdoskonalennya obliku amortyzatsiyi osnovnykh zasobiv sil's'kohospodars'kykh pidpryyemstv* (Directions of improvement of accounting of depreciation of fixed assets of agricultural enterprises) / *Biznes Inform.* - № 12, p. 383-388 [Electronic resource]. – Retrieved from : Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_12_56, p. 387
20. Pyrets' N. M. (2013) *Porivnyal'nyy analiz natsional'nykh ta mizhnarodnykh standartiv obliku osnovnykh zasobiv* (Comparative analysis of national and international standards for accounting for fixed assets) [Electronic resource]. – Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/inek_2013_6_79.pdf.
21. Doskovskiy, V. (2010) *Finansovyy mekhanizm nachisleniya amortizatsii i yego teoreticheskaya kontseptsiya* (The financial mechanism for calculating depreciation and its theoretical concept), № 5-6, 155 p.
22. Horodyans'ka, L. V. (2008) *Vidtvorennya osnovnykh zasobiv na pidpryyemstvakh Ukrainy: teoriya i prak-tyka obliku ta analizu* (Restoration of fixed assets at Ukrainian enterprises: theory and practice of accounting and analysis). K.: KNEU, 224 p.